

Blekinge Tekniska Högskola
Sektionen för hälsa

HUMOR I OMVÅRDNADEN

EN LITTERATURSTUDIE

MADELEINE CRAFOORD
JESSICA JOHANSSON

Examensarbete i vårdvetenskap 15 hp
VO1303
Sjuksköterskeprogrammet 180 hp
Mars 2012

Handledare: Mats Lintrup

Blekinge Tekniska Högskola
Sektionen för hälsa
371 79 Karlskrona

HUMOR I OMVÅRDNADEN

EN LITTERATURSTUDIE

MADELEINE CRAFOORD
JESSICA JOHANSSON

Crafoord, M och Johansson, J. Humor i omvårdnaden - en litteraturstudie. *Examensarbete i vårdvetenskap 15 högskolepoäng*. Blekinge Tekniska Högskola, Sektionen för hälsa, 2012.

SAMMANFATTNING

Bakgrund: Humor kan ofta fungera lika bra och ibland till och med bättre än medicinering och kan även ge patienten ett bättre välbefinnande och en möjlighet till att minska på känslor som ångest, ovänlighet eller frustration. En sjuksköterska som är glad och positiv kan ofta göra ett bättre arbete och på så vis ge patienten en bättre omvårdnad. **Syfte:** Syftet med studien var att belysa hur omvårdnadsarbetet kan påverkas av humor mellan patienter och/eller vårdtagare och sjuksköterskor. **Metod:** En litteraturstudie baserad på nio artiklar som redovisade studier med en kvalitativ design och som analyserades med hjälp av en innehållsanalys. **Resultat:** Analysen resulterade i tre kategorier; humor som en kommunikationsstrategi, humorn som en förhållningsstrategi och humor som en omvårdnadsstrategi. Ur kategorierna framkom att humorn var en viktig del i omvårdnaden med patienterna och sjuksköterskorna använde sig av humorn som en strategi i omvårdnadsarbetet. Sjuksköterskan ansåg även att grundandet av relationer mellan dem och patienterna skapade betydelsefulla band. Då sjuksköterskan ansåg sig ha gjort ett bra jobb var då hon/han lyckats locka fram ett leende eller helt enkelt ett skratt hos patienten. **Slutsats:** Humor kan vara en positiv kraft och fungera som en kreativ strategi både i omvårdnadsarbetet och för kommunikationen men också för att kunna hantera svåra situationer i omvårdnaden och i arbetsmiljön.

Nyckelord: humor, patient, sjuksköterska och kommunikation.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
BAKGRUND	1
Humor i omvårdnaden	1
Humor mellan sjuksköterska och patient	1
Humorns effekter	2
TEORETISK REFERENSRAM	3
SYFTE	3
METOD	3
Urval	3
Datainsamling	4
Kvalitetsgranskning	4
Analys	4
ETISKA ÖVERVÄGANDEN	5
RESULTAT	6
Humor som en kommunikationsstrategi	6
Humor som en förhållningsstrategi	6
Humor som en omvårdnadstrategi	7
DISKUSSION	8
Metoddiskussion	8
Resultatdiskussion	10
SLUTSATS	11
REFERENSER	14
BILAGEFÖRTECKNING	16

INLEDNING

Humorn, kan enligt Mallett (1993), vara ett bra hjälpmedel i kommunikationen mellan sjuksköterskan och patienten/vårdtagare (hädanefter innefattar begreppet patient båda dessa grupper). Enligt Åstedt-Kurki och Liukkonen (1994) kan humorn bidra till en bättre arbetsmiljö, arbetsglädje och kan även ge sjuksköterskan en bättre motivation till att hantera vardagen och inte minst omvårdnaden av patienterna. Kinsman-Dean och Gregory (2005) anser att användandet av humorn kan bidra till förbättrade relationer och en förbättrad kommunikation mellan patienter och sjuksköterskor, men hur och när humorn kan användas varierar dock.

I dagsläget finns få studier som belyser ämnesområdet, det är därför av intresse att studera hur omvårdnadsarbetet kan påverkas och hur användandet av humor mellan sjuksköterskor och patienter kan upplevas. En ökad kunskap om hur humorn kan påverka olika människor kan leda till en bättre förståelse för hur sjuksköterskor kan utnyttja detta i omvårdnadsarbetet med patienterna på bästa sätt.

BAKGRUND

Humor i omvårdnaden

Humorns egenskaper, enligt Olsson, Backe och Sörensen (2003), är att skapa ett sinne för det roliga, ge acceptans med ett visst nöje på tillvarons ofullkomlighet och förmågan till att identifiera vad som är roligt. Harries (1995) påvisar att humor är något som är personligt för varje människa och vad en människa tycker är roligt, kan en annan människa uppfatta som stötande eller obegripligt.

Humorn kan enligt Eide och Eide (1997) hjälpa människor att lätta upp stämningen, finna öppningar och skapa bättre kontakt och därmed bidra till att svårhanterliga samtal kan underlättas för sjuksköterskorna med hjälp av exempelvis humoristiska filmer, böcker eller andra saker som kan uppskattas. Enligt Åstedt-Kurki och Liukkonen (1994) kan humorns användning ge en känsla av närhet till andra personer och kan även bidra till en bättre arbetsmiljö bland sjuksköterskorna. Åstedt-Kurki och Liukkonen (1994) menar vidare att sjuksköterskor ibland kan ta hjälp av humorn i situationer som är svårhanterliga och kan på så vis få tillfälle att "lätta på trycket" med andra kollegor genom skämt och humor. Om inte tillfälle ges för sjuksköterskorna att "lätta på trycket" kan det vara risk att "bägaren rinner över". Även McCreddie och Wiggins (2008) menar att humor kan bidra till att skydda patienter och sjuksköterskor från stressiga situationer, vilket kan ge dem en möjlighet att hantera situationer på ett bättre sätt samt ge dem en förståelse för de faktorer som påverkar stressen negativt.

Enligt Olsson, Backe, Sörensen och Koch (2002) kan humorn vara kulturberoende och en förutsättning för att humorn ska fungera på bästa sätt är att personerna delar samma språk, referensramar och tabu, detta för att undvika onödiga missförstånd som annars kan uppstå. Olsson et al. (2002) menar vidare att det därför är viktigt för sjuksköterskorna att grunda kommunikationen till patienten på dennes egna upplevelser och erfarenheter.

Humor mellan sjuksköterska och patient

Olsson et al. (2002) anser att humor och glädje i en del fall kan fungera lika bra och ibland till och med bättre än medicinering och på så vis kan humorn hjälpa patienterna till ett bättre

välbefinnande och ge dem en möjlighet att minska på känslor som ångest, ovänlighet eller frustration. Olsson et al. (2002) anser vidare att patienter som kan skratta åt sina problem kan resa sig över dem, vilket betyder att patienterna kan göra sin situation mindre hotfull.

Sjuksköterskor använder sig allt mer av elektroniska hjälpmedel i sitt arbete, vilket enligt Olsson et al. (2002) kan leda till att sjuksköterskorna träffar patienterna mindre och detta kan i sin tur leda fram till att relationerna dem emellan försämras. Olsson et al. (2002) menar vidare att humor kan vara ett bra hjälpmedel för att kunna förbättra denna relation, men även för att ge ett bredare perspektiv på tillvaron för både patienter och sjuksköterskor.

Enligt Chinery (2007) kan humorn bidra till en mer positiv och hoppfull attityd genom att hjälpa människan att se sina problem från andra perspektiv, något som kan medföra att patienter eller sjuksköterskor får möjlighet att släppa sina känslomässiga tankar för en stund. Chinery (2007) menar vidare att sjuksköterskor använder humorn som en strategi för att hantera olika patientsituationer i omvårdnadsarbetet.

I Petzäll och Olsson (2007) studie kan humorn bidra till ett varmt klimat och en förbättrad relation som i sin tur kan minska på frustration och fientlighet i omvårdnadssituationer. En positiv och glad sjuksköterska kan enligt Åstedt-Kurki och Liukkonen (1994) göra ett bättre arbete och ge patienterna bästa möjliga omvårdnad, men humorn anses även vara en betydande faktor i patienternas tillfrisknande och är inte enbart viktig i sig, utan även för att skapa respekt till andra människor. Patienter som är glada har enligt Uneståhl (1989) en mer positiv inställning och hoppfullhet och kan tillfriskna och svara på behandling bättre än de patienter som är nedstämda.

För både sjuksköterskor och patienter anser Kinsman-Dean och Gregory (2005) att humorn kan vara ett hjälpmedel genom att sjuksköterskorna bevarar patienternas värdighet i ovärdiga situationer som vid sorgliga stunder eller vid andra omständigheter som kan uppstå. Enligt Kinsman-Dean och Gregory (2005) kan det finnas varierande tillvägagångssätt och inställningar till att använda humor och att användandet kan resultera i ett sätt som främjar relationer, förbättrar kommunikationen samt ger patienterna bättre möjligheter att hantera känslor. När humorn används ska det enligt Kinsman-Dean och Gregory (2005) göras med försiktighet samt utan att såra eller skada.

Humorn är en del av det vadagliga livet och ska enligt Åstedt-Kurki och Liukkonen (1994) fungera som en del av vården och ingå i behandlingen av patienterna, men även som en betydelsefull faktor där livsglädje uttrycks som ett mänskligt samspel i form av skämt och skratt. För Kinsman-Dean och Gregory (2005) kan humorn för vissa patienter vara ett sätt att förmedla aktning för den andra människan, men att den även hjälper dem att behålla sin egen identitet.

Humorns fysiska effekter

Mallett (1993) menar att humor kan ha en positiv inverkan på kroppens olika system genom en påverkan på både hjärtfrekvens och blodtryck och kan även bidra till en förbättrad immunstatus. Enligt Åstedt-Kurki och Liukkonen (1994) kan humorn stärka andningsorganen till följd av ökad syresättning i blodet. Denna kroppsliga påverkan kan enligt Mallett (1993) ibland även ha en negativ effekt på kroppen om patienter sedan tidigare har problem med hjärta och blodtryck och det är därför viktigt att använda humor med försiktighet. Eide och Eide (1997) kom fram till att humoristiska filmer kan underlätta genom att patienter får skratta och ha roligt en stund. Enligt Mallett (1993) har visning av humoristiska filmer visat

sig vara ett effektivt hjälpmedel i samband med behandlingar av olika sjukdomstillstånd. Anledningarna till detta är att humorn kan bidra till ett ökat immunglobulin A, men kan också ge en kraftig minskning av kortisolnivåer och adrenalin samt ge en ökning av lymfocyter (Mallet, 1993)).

TEORETISK REFERENSRAM

Enligt Travelbee (1972) är varje individ unik och individens liv är uppbyggd av personliga erfarenheter som grundar sig på tidigare upplevelser. Teorin handlar om en mänsklig process i omvårdnaden där de viktigaste begreppen beskriver individens lidande, sökande efter mening och begreppet människa som individ samt kommunikation och relationer till andra människor. Kommunikationen är enligt Travelbee (1972) det viktigaste verktyget för sjuksköterskan i sitt omvårdnadsarbete och denna process ses som ömsesidig, där individen använder kommunikationen för att förmedla eller dela känslor och tankar, både verbalt och icke-verbalt. Sjuksköterskan måste alltid förstå individens behov av kommunikation och att använda informationen i sin planering av omvårdnadsarbetet. Travelbee (1972) menar vidare att sjuksköterskor använder kommunikationen för att förmedla och ta emot information från individen själv och deras familjer samt för att hjälpa patienter att bidra till en förbättrad motivation som medför att patienten orkar hantera sin livssituation på ett bättre sätt.

Enligt Travelbee (2002) är hopp ett mentalt tillstånd och en önskan att uppnå ett mål, eller en strävan efter ett mål, utifrån individernas egna förväntningar. Det är viktigt att ge individerna ett hopp när livssituationen av någon anledning har förändras för att skapa ett bättre välbefinnande, en större meningsfullhet samt ge en möjlighet till återhämtning. Travelbee (ibid) menar vidare att kommunikationen är en kontinuerlig process där olika meddelanden överförs mellan olika individer och där en verbal kommunikation förmedlas genom skrivna ord eller tal, medan icke-verbal kommunikation förmedlar meddelanden genom gester, ansiktsuttryck och kroppsspråk (kommunikation utan ord inkluderar gråt, skrik och stön).

SYFTE

Syftet med studien var att belysa hur omvårdnadsarbetet kan påverkas av humor mellan patienter och eller/vårdtagare och sjuksköterskor.

METOD

Studien utfördes som en litteraturstudie där vetenskapliga artiklar som redovisade för studier med en kvalitativ design har analyserats och ligger till grund för studiens resultat.

Urval

Inklusionskriterierna i studien var: artiklarna skulle vara publicerade från år 1995 fram till 2011, patienter och sjuksköterskor som deltog i studien skulle vara över 18 år samt att artiklarna skulle vara skrivna på engelska. Artiklarna skulle dessutom vara peer-reviewed, vilket enligt Willman, Stoltz och Bathsevani (2011) innebär att artiklarna var granskade av experter inom det aktuella området innan publikation. Dessutom skulle artiklarna innehålla IMRAD-formatet som består av fyra sektioner; introduktion, metod, resultat och diskussion. I formatet inkluderades även sammanfattning och referenslista (Polit & Beck, 2008). Exklusionskriteriet var patienter som vårdas inom psykiatrin.

Datainsamling

Datainsamlingen utfördes med hjälp av databaserna; CINAHL och Medline. Sökorden som användes var följande; humour, patient, nurse, communication och relationship. För att kunna få ett bredare utbud kombinerades de olika sökorden med hjälp av Headings /MeSH-termer i olika databaser (bilaga 1). Det booleska ordet AND användes för att avgränsa sökningen (Willman et al. 2011). För översättning från svenska till engelska sökord har svenska MeSH (Medical Subject Headings) använts. Även en manuell sökning gjordes för att finna fler artiklar inom ämnesområdet, vilket resulterade i tre artiklar. En manuell sökning ska enligt Willman et al. (2011) användas som ett komplement till sökningar i databaserna.

Artikelsökningarna genomfördes vid två olika tillfällen: augusti 2011 och januari 2012. Den genomförda artikelsökningen i januari 2012 resulterade inte i några nya artiklar till studien. Artikelsökningen gav sammanlagt 573 sökträffar som lästes på titelnivå. Av dessa var det 71 artiklar som svarade på syftet och som sedan lästes på abstraktnivå. När abstrakten var lästa, återstod 38 artiklar som uppfyllde syftet och inklusionskriterierna och som i sin helhet lästes igenom. Därefter återstod 25 artiklar, de övriga 13 artiklarna uppfyllde inte syfte och inklusionskriterier. De 25 utvalda artiklarna bedömdes efter Willman et al. (2011) protokoll för kvalitetsbedömning av studier med kvalitativ metod (bilaga 2).

Kvalitetsgranskning

Kvalitetsbedömningen gav artikeln poäng utifrån uppbyggnad, resultat, diskussion och slutsats. Bedömningsprotokollet innehåller enligt Willman et al. (2011) ett antal ja/nej/vet ej frågor som ska ge en samlad bedömning av artiklarnas kvalitet. För att klassificera artiklarna tilldelades ett poäng till varje fråga som gav ett ja och noll poäng utdelades till frågor som gav ett nej eller vet ej svar. Ur bedömningen framkom en poängsumma som sedan omvandlades till procent och som därefter fick en gradering. Artiklarnas poängskala graderades från noll till tre. För att erhålla grad I var kravet 80-100 procent, för grad II var kravet 70-79 procent och för grad III var kravet 60-69 procent av den totala poängsumman från bedömningsmallen (ibid). Artiklarna med grad I bedömdes ha god kvalitet, grad II medelgod kvalitet och grad III låg kvalitet. Från de 25 artiklarna som bedömdes var det endast 9 artiklar som fick grad I och ansågs därmed uppfylla kravet på god kvalitet, där grad I enligt Forsberg och Wengström (2008) utgör ett strategiskt och logiskt val (bilaga 3). De resterande 16 artiklarna fick grad III i bedömningen, alltså låg kvalitet och valdes därmed att exkluderas. Studiens resultatdel grundar sig således på totalt 9 artiklar.

Analys

Analysen gjordes med inspiration utifrån Graneheims och Lundmans (2004) beskrivning av Krippendorffs (1980) innehållsanalys. Vid analysförfarandet lästes resultatdelen i varje artikel flera gånger, först enskilt och därefter diskuterades artikelns innehåll tillsammans, för att se om artikelns text hade uppfattats på samma sätt. När alla artiklarna hade lästs igenom markerades delar av texten med en färgkodning som innebär att olika delar av texten markerades med olika överstrykningsfärger. Utifrån den markerade texten plockades sedan meningsenheter ut. Dessa meningsenheter klipptes sedan ut på små lappar för att vidare överväga om meningsenheterna stämde överrens med studiens syfte. Enligt Graneheim och Lundman (2004) är meningsenheter en sammanställning där stycken, meningar och ord har ställts samman baserat på dess liknande innehåll.

Meningsenheterna kondenserades under analysprocessen (Tabell 1). Syftet med kondenseringen är enligt Graneheim och Lundman (2004) att göra texten kortare, det vill säga att texten kortades ner utan att förlora sin innebörd. Därefter förkortades de

kondenserade meningsbärande enheterna ytterligare till koder. Detta gjordes genom att plocka ut kärnan i den kondenserande meningen. Koderna beskriver enligt Graneheim och Lundman (2004) essensen av innehållet och blev ett redskap som hjälpte till att ge ett nytt synsätt på den information som framkommit. Samtliga koder jämfördes avseende likheter och skillnader i innehåll. Koder med liknande innehåll sammanfördes och bildade olika kategorier som det beskrivs av Graneheim och Lundman (2004). Kategorin beskrivs enligt Graneheim och Lundman (2004) som ” den röda tråden.” Analysen resulterade i tre kategorier; humor som en kommunikationsstrategi, humorn som en förhållningsstrategi och humor som en omvårdnadsstrategi (Tabell 1).

Tabell 1. Exempel på analysförfarandet.

Meningsenhet	Kondensering	Kodning	Kategorier
<i>Humour helped to forge a human communication.</i> Kinsman-Dean, R., & Major, J.E. (2008).	Humorn underlättar kommunikationen.	Kommunikation.	Humor som en kommunikationsstrategi.
<i>Humour sometimes serves to create distance between nurse and patient in a way that protected the nurse from engaging in more serious discussion and kept communication superficial.</i> Kinsman-Dean, R., & Major, J.E. (2008).	Humorn fungerar som en distansering mellan sjuksköterskor och patienter.	Distansering.	Humor som en förhållningsstrategi.
<i>Humour plays a significant role in helping nurse's deal effectively with difficult situations and difficult patients.</i> Tantano-Beck, C. (1997).	Humorn hjälper sjuksköterskan att hantera olika situationer och patienter.	Hantering.	Humor som en omvårdnadsstrategi.

ETISKA ÖVERVÄGANDEN

Genom att använda kvalitetsbedömningsprotokollet (Willman et al., 2011) kunde konstateras att samtliga artiklar som inkluderas i studiens resultat var etiskt granskade och godkända av en etisk kommitté.

RESULTAT

Resultatet bygger på nio vetenskapliga artiklar och presenteras i form av tre kategorier; humor som en kommunikationsstrategi, humor som en förhållningsstrategi och humor som en omvårdnadsstrategi.

Humor som en kommunikationsstrategi

Humor som användes i omvårdnadssituationer kunde uttrycka sig på flera sätt, dels genom en verbal kommunikation där de skämtade med varandra, genom ordlekar och ordspråk samt icke verbal kommunikation genom gester. Detta för att budskapet i skämtet skulle få en bättre innebörd (Mallett & A'Hern, 1996). Många av patienterna ansåg även att inslagen av humor gjorde det lättare för dem att acceptera döden (Kinsman-Dean & Gregory, 2004).

Sjuksköterskorna upplevde att humorn blev en betydelsefull aspekt i kommunikationen mellan patienter och sjuksköterskor. Humor var en faktor som gav närhet, tillit och som sammanförde människor i känslomässigt påfrestande situationer (Kinsman-Dean & Major, 2008). För en del familjer blev humorn en viktig grundsten i kommunikationen och hur den skulle användas på bästa sätt (Kinsman-Dean & Gregory, 2004; Olsson, Backe, Sörensen och Koch, 2001).

”Humour plays a significant role in helping nurses deal effectively with difficult situations and difficult patients” (Tantano-Beck, 1997, s. 348).

Sjuksköterskorna upplevde att de blev tvungna att anpassa kommunikationen efter patienternas språkkunskaper och erfarenheter. Var dessa språkkunskaper bristfälliga behövde sjuksköterskan vara extra försiktig med humorn i sin kontakt med patienten (Åstedt-Kurki & Isola, 2001). Därmed behövde sjuksköterskan även vara mer aktsam för att innebörden i skämtet inte skulle få en felaktig betydelse. Många gånger användes humorn för att etablera och skapa ett terapeutisk och meningsfullt samspel mellan sjuksköterskan och patienten. Hur samspelet mellan sjuksköterska och patient blev var beroende av hur patientsituationen såg ut (McCreddie och Wiggins, 2009).

Humor som en förhållningsstrategi

Sjuksköterskorna upplevde humorn som ett sätt att fylla på energin. Möjligheten till en stunds energipåfyllning gjorde det sedan lättare för sjuksköterskorna att planera sitt arbete med patienterna (Kinsman-Dean & Gregory, 2004). Sjuksköterskorna ansågs att humorn var en del av patientens överlevnadsinstinkt oberoende av hur allvarlig patientens sjukdom var (Kinsman-Dean & Gregory, 2004; Olsson, Backe, Sörensen och Koch, 2001). För en del patienter blev humorn ett sätt att visa oro över sin sjukdom, trots att humorn inte kunde förändra patientens allvarliga situation. Patienterna upplevde att de med humorns hjälp kunde visa sina känslor i sin kommunikation med sjuksköterskorna (Kinsman-Dean & Gregory, 2004).

”...It's because of the sense of humour that I've survived. Without that I wouldn't still be here” (Kinsman-Dean & Gregory, 2004, s. 143).

Humorn ansågs hjälpa patienterna att glömma bort negativa känslor och dålig budskap för en kort stund, vilket fick patienterna att må bättre under korta stunder. Dessa stunder gav både patienterna och anhöriga en paus i lidandet, även om det bara var för en kort stund (Kinsman-Dean & Gregory, 2004). För både sjuksköterskor och patienter gav humor en möjlighet att ge utlopp för olika känslor såsom oro, depression, aggression och frustration som kan

uppkomma på en vårdavdelning. Här kunde både sjuksköterskor och patienter få utlopp för sina känslor och som i sin tur kunde minska på muskelspänningar (Tantano-Beck, 1997; Åstedt-Kurki et al., 2001; Kinsman-Dean & Gregory, 2004). Vid hanteringen av andra känslor, som rädslor och fruktan, ansågs humorn vara ett fungerande hjälpmedel. Det medförde bland annat att atmosfären på vårdavdelningen kunde upplevas som godare och att arbetsklimatet mellan personalen förbättrades. På så sätt blev arbetet för sjuksköterskorna lättare och kunde därigenom utföras på bästa sätt (Åstedt-Kurki et al., 2001).

"Humour creates a sense of cohesiveness between nurses and patients and also among nurses themselves" (Tantano-Beck, 1997, s. 349).

Humor som en omvårdnadstrategi

Sjuksköterskorna upplevde att patienterna påverkades positivt när humor användes i omvårdnadsarbetet genom att patienterna fick mer lyster i ögonen och därmed såg mindre bekymrade ut (Kinsman-Dean & Gregory, 2004). Sjuksköterskorna upplevde att humorn gav patienterna en möjlighet att finna en betydelsefull mening när det gällde att överleva vardagen och inte minst för att komma igenom det värsta stadiet i patientens sjukdomstillstånd. Sjuksköterskorna ansåg på så sätt att humorn hjälpte patienterna att finna nya synsätt till ett bättre välbefinnande (Åstedt-Kurki, Isola, Tammentie och Kervinen, 2001). När det kritiska stadiet i patienternas sjukdomstillstånd var över kunde humorn få en betydande roll i skapandet av relationen mellan sjuksköterskor och patienter (Åstedt-Kurki et al., 2001).

Sjuksköterskorna ansåg att patienter som var mer humoristiska än andra fick mer uppmärksamhet än de som var nedstämda. Det ledde till att relationerna mellan sjuksköterskor och dessa patienter blev bättre och lättare än till de patienterna som var mer nedstämda (Kinsman-Dean & Gregory, 2004). För patienterna blev sjuksköterskornas hjälp en möjlighet till ett friskare liv, men ledde också till nya synsätt vad gäller olika behandlingsmöjligheter. Patienterna ansåg att sjuksköterskorna gav dem en möjlighet att komma till insikt med sin nya livssituation och sitt hälsotillstånd. Detta medförde att patienterna fick möjligheten att kunna återhämta sig för en kort stund samt uppleva stunder av smärtfrihet (Åstedt-Kurki et al., 2001).

"My humour is the same as always. I like to speak in jest about my illness...it's the only way to cope; life is so hard..." (Åstedt-Kurki et al., 2001, s.123).

Sjuksköterskor ansåg att humorn skulle användas på ett så effektivt sätt som möjligt. I vårdsituationer där misstag med patienter skett kunde sjuksköterskan ta hjälp av humorn för att göra situationen mindre pinsam (Isola & Åstedt-Kurki, 1997). På vårdavdelningen ansåg sjuksköterskorna att humorn hjälpte till att bryta ner oönskade murar som kunde uppstå mellan patienter och sjuksköterskor (Tantano-Beck, 1997).

Humorn ansågs fungera som ett användbart hjälpmedel i både stressiga situationer och med påfrestande patienter. I och med detta ansåg både patienter och sjuksköterskor att humorn bidrog till en trygghet i svåra stunder (Tantano-Beck, 1997). För att humorn skulle fungera på bästa sätt, utan missförstånd, behövde ömsesidig respekt, hänsyn och värdighet visas mellan både patienter och sjuksköterskor (Kinsman-Dean & Major, 2008).

De stunder som sjuksköterskan kände att de gjort ett bra jobb var när de lyckades plocka fram ett leende eller helt enkelt ett skratt (Kinsman-Dean & Major, 2008). Dessa stunder kunde sjuksköterskorna minnas flera år efter händelsen (Tantano-Beck, 1997). När sjuksköterskan använde sig av självironiska skämt, kunde stämningen mjukas upp och patienterna upplevde sjuksköterskan som en mer ödmjuk person som patienterna kunde finna trygghet i (Kinsman-Dean & Major, 2008).

En del av sjuksköterskorna på vårdavdelningen ansåg att humorn var en rutinmässig del i omvårdnaden av patienterna, men i vissa fall kunde humorn vara till hjälp för att ”bryta isen”. När isen väl var bruten kunde humorn användas för både patienterna och deras familjer samt övrig vårdpersonal. Anledningen till att humorn användes för att ”bryta isen” handlade om att komma patienterna närmare och på så sätt kunna bygga mer tillit och respekt till patienterna och deras familjer (Kinsman-Dean & Gregory, 2004; Olsson, Backe, Sörensen och Koch, 2001).

Sjuksköterskorna upplevde att humorn var något som ibland betydde mer för manliga än för kvinnliga patienter. De uppfattade att detta berodde på att männen i större utsträckning än kvinnorna använde sig av humorn som ett skydd i sin patientroll eller för att orka hantera sin egen livssituation (Isola & Åstedt-Kurki, 1997).

” For men in the same room everything is filtered through humor. They turn everything into a joke... For male patients humour is also away of concealing their feelings. It's extremely hard for them to admit that they're afraid.” (Åstedt- Kurki, Isola, Tammentie & Kervinen, 2001, s. 123).

DISKUSSION

Metoddiskussion

Det ansågs lämpligt att genomföra en litteraturstudie med kvalitativ design då metoden enligt Krippendorff (1980) handlar om att studera olika fenomen, såsom mänskliga beteenden och upplevelser samt för att kunna ta del av redan genomförda empiriska studier. Detta kan ge en ökad förståelse för hur patienter/vårdtagare och sjuksköterskor påverkas av humor i omvårdnadsarbetet. Den valda metoden grundar sig dels på begränsande kunskaper inom det aktuella ämnesområdet, humor och om andra metoder inom forskningsmetodiken. En empirisk studie hade kunnat genomföras, men efter noggrant övervägande valdes denna metod bort på grund av begränsad tid.

Inklusionskriterierna fungerar som en slags hjälp vid inramning av sökresultatet och för att finna de mest lämpligaste artiklarna till studiens syfte. Tidsintervallet från år 1995 till 2011 skulle kunna påverka pålitligheten i föreliggande studie, då 16 år är en relativt lång tidsperiod. Pålitligheten innebär enligt Polit och Beck (2008) att bevisen är likvärdiga och konsekventa över tid. Om endast artiklar publicerade under 2000-talet valts att inkluderas hade resultatet kanske blivit annorlunda, då tidsperioden är mindre. De valda artiklarna är skrivna på engelska, något som Friberg (2006) beskriver som vetenskapens officiella språk. En svaghet är att endast inkludera artiklar skrivna på engelska då en viss problematisering finns med eventuella feltolkningar av artiklarnas innehåll, vilket kan påverkat resultatet. Om andra artiklar skrivna på norska och danska hade inkluderats hade det förmodligen resulterat i mer lättförståeliga artiklar. Då flertalet engelska ord har varit svåra att tolka, har en engelsk-svensk ordbok använts då den var lättillgänglig för användning. En exklusion av patienter och

sjuusköterskor inom psykiatrin gjordes på grund av att det förmodligen finns en viss skillnad i hur humorn används mellan den somatiska och psykiatriska vården. För att begränsa studiens omfattning väljs även att exkludera patienter under 18 år. Anledningen till exklusionen är att humorn används på ett annat sätt till barn, som exempelvis clowneri, än hur den används till vuxna patienter. Studien skulle kanske på så vis blivit för stor att genomföra på den begränsade tiden.

En annan styrka är att de valda databaserna Medline och CINAHL ses som positivt för studien då det är lättare att kunna ta del av värdefullt material, då Medline omfattar 95 procent av medicinsk litteratur med inriktning på medicin och omvårdnad medan CINAHL har inriktning på omvårdnadsvetenskapliga referenser (Willman et al. 2011). En svaghet finns att inte flera databaser används för att få ett bredare sökresultat, vilket i sin tur hade kunnat påverka resultatet. För att få en överblick över utbudet av artiklarna inom ämnesområdet utfördes till en början en bred sökning. Valet av sökord anses relevanta för att få fram artiklar som är passande till studiens syfte, dock förekom samma sökord i nästan alla artiklarna. Trots de valda sökorden hade andra sökord förmodligen kunnat inkluderas och då kunnat ge ett annat sökresultat. En styrka med den specifika sökning är att exkludera artiklar som inte hör till det aktuella ämnet. En annan styrka är att endast artiklar som är vetenskapligt granskade av experter har inkluderats, vilket kan anses öka trovärdigheten. En svaghet att inte använda sökoperatorerna OR eller NOT kan ha medfört att viktig information gått förlorad, då andra sökresultat kanske hade kunnat påvisas.

En annan styrka med att använda kvalitetsbedömningsprotokollet är att den är lätt att förstå och används därför som ett hjälpmedel för att granska artiklarnas kvalitet. Granskningen av artiklarna ansågs vara svår, vilket kan ha resulterat i att artiklarna bedömdes vara av bättre kvalitet än de egentligen hade, vilket i sin tur kan ha påverkat studiens resultat. Enligt Willman et al. (2011) är kvalitetsgranskningen en subjektiv bedömning som innebär att andra personer skulle kunna kvalitetsgranska samma artiklar, men då få ett annat resultat än vad de andra granskarna fått. Då en strävan fanns att sammanställa ett resultat med så hög tillförlitlighet som möjligt, valdes därför artiklar med grad I att inkluderas.

En annan styrka är att innehållsanalysen genomfördes tillsammans, vilket anses som positivt sett till tillförlitligheten enligt Graneheim och Lundman (2004). Metoden valdes då den är lättförståelig och ger en klar och tydlig beskrivning av analysförfarandets gång. En svaghet vid analysföranandet av meningsenheterna kan göra att det finns en viss risk för misstolkning vid kondenseringen från engelska till svenska samt att tolkningen inte har följts fullt ut, då det finns avvikelser genom att teman inte har använts vid analysen. Det är viktigt att inte försöka omformulera meningar vid översättning och därför diskuterades de engelska meningsenheterna för att inte förändra innehållet av texten på grund av en medveten tolkning. En manifest innehållsanalys valdes att användas, vilket innebär att artiklarnas text tolkas och latent inslag kan finnas vid analysen av artiklarna. Resultatet kan på så vis ha påverkats genom att egna tolkningar har inkluderats i studiens resultat. Citat som förekommer i resultatdelen har valts att inte översättas från engelska till svenska, då en risk finns att innebörden av citatet går förlorat. I resultatet finns flera artiklar med samma författare, men från olika årtal samt i andra konstellationer som är använda. Det handlar framförallt om Åstedt-Kurki och Kinsman-Dean. Detta är något som kan ha påverkat studiens resultat då dessa författare kan ha svårt att bortse från tidigare studier som de har genomfört inom det aktuella området.

Resultatdiskussion

Resultatet visade på att humorn kunde hjälpa både sjuksköterskor och patienter i en rad olika situationer och humor kunde även innebära att vardagen på vårdavdelningen kunde upplevas som lättare att hantera.

I resultatet framkommer att sjuksköterskorna anser att humorn är en betydelsefull strategi i kommunikationen mellan dem och patienterna. Sjuksköterskorna är tvungna att anpassa kommunikationen efter patienternas personliga kunskaper och erfarenheter. Detta innebär att sjuksköterskorna måste vara mer aktsamma för att innebörden i skämtet inte ska få en felaktig betydelse. Sjuksköterskorna är även tvungna att ta hänsyn till patienternas språkkunskaper och är dessa bristfälliga måste sjuksköterskorna vara extra försiktig med humorn. Detta styrks även av Kinsman-Dean och Gregory (2005) som menar att humor kan vara en viktig strategi för både sjuksköterskorna och patienterna i sorgliga stunder och humorn ska användas med försiktighet för att undvika att såra eller skada någon. Detta styrks vidare av Olsson, Backe och Sörensen (2003) som menar att en förutsättning för att humorn ska fungera mellan människor är om de använder samma språk, tabun och referensramar. Detta styrks vidare av Greenberg (2003) som menar att humorn fungerar som ett positivt redskap i omvårdnadsrelationerna och kan i många fall användas för att "bryta isen" mellan sjuksköterskor och patienter. När isen väl är bruten kan sjuksköterskan börja bygga upp en tillit till patienten och deras anhöriga. Detta styrks återigen av Greenberg (2003) som menar att sjuksköterskan använder humorns effektivitet som en form av "isbrytare" vid första patientkontakten. Men "isen bryts" inte helt förrän kontakten mellan dem blivit bekväm. Även Eide och Eide (1997) styrker detta då de menar att humorn lättar upp stämningen och på så vis finner olika vägar till att skapa nya kontakter. Travelbee (1972) menar att kommunikationen ses som ömsesidig strategi som används för att förmedla olika budskap såsom känslor och tankar både verbalt och icke verbalt.

Dessutom framkom det i resultatet att det är patienterna som bestämmer när humorn ska användas och när ett skämt är passande. Detta styrks av Olsson et al. (2002) som menar att humorn både är personlig och individuell, vilket är av betydelse när det kan vara lämpligt med ett skämt. Detta styrks av Greenberg (2003) som menar att sjuksköterskorna kan använda humorn, men att den ska anpassas efter hur situationen uppfattas. Travelbee (2002) menar att sjuksköterskorna alltid måste förstå betydelsen av att använda kommunikationen som en strategi i sitt omvårdnadsarbete. Kommunikationen är en process som ska etablera en relation mellan människor där sjuksköterskorna bedömer och utvärderar att kommunikationen används i sitt rätta sammanhang i omvårdnaden.

I resultatet framkommer även att patienter med humorns hjälp kan se lösningar på sina problem på ett mer positivt sätt istället för att se problemen i sig. Det styrks även av Olsson, Backe, Sörensen och Koch (2002) som menar att patientsituationer kan göras mindre hotfull genom användandet av humor. Detta i sin tur medför att patienterna kan komma att se nya lösningar på sitt problem. Resultatet visar vidare att humorn har en positiv påverkan när det gäller att överleva vardagen och att komma igenom det värsta stadiet av patienternas sjukdom samt att de får en chans till att finna nya vägar till ett godare välbefinnande. Detta styrks även av Olsson, Backe, Sörensen och Koch (2002) som menar att humor i många fall kan ha en lika positiv påverkan som medicinering och kan även ge patienten ett bättre välbefinnande och ge en möjlighet att minska på sin ångest och oro. Travelbee (2002) menar att strategin är att sträva efter ett mål som skall ske utifrån individens egna förväntningar, vilket handlar om att kunna ge ett hopp om att skapa en meningsfullhet, välbefinnande och möjlighet till återhämtning

I resultatet framkom vidare att humor fungerar som en strategi som sammanför människor i känslomässigt påfrestande situationer, där humorn var en faktor som gav närhet och tillit. Detta styrks även av Greenberg (2003) som menar att humorn fungerar som ett hjälpmedel i krissituationer och användningen av humor ska respekteras ur både sjuksköterskornas och patienternas perspektiv, detta för att kunna visa andra personer hänsyn och värdighet. Den mänskliga relationen ligger enligt Travelbee (1972) till grund för att omvårdnaden ska kunna utföras på bästa sätt och kan användas till att förstå, hjälpa och sammanföra människor.

Resultatet visar vidare att sjuksköterskor anser att humorn hade en betydande påverkan i hanteringen av olika patientsituationer som kan uppstå samt för att skapa ett trevligare arbetsklimat och en bättre arbetsmiljö på vårdavdelningen. Även arbetsklimatet mellan personalen kan påverkas med humorns hjälp vilket bidrar till att omvårdnadsarbetet förbättras och det blir lättare för sjuksköterskorna att utföra sitt omvårdnadsarbete. Åstedt-Kurki och Liukkonen (1994) styrker även detta då de menar att en glad och motiverad sjuksköterska kan bidra till att patienterna får den bästa omvårdnaden samt att humorn anses vara en betydande strategi i att skapa respekt till andra människor men även för patienters tillfrisknande. Travelbee (1972) menar att kommunikationen bidrar till en förbättrad livskvalitet för patienten samt är ett hjälpmedel i sjuksköterskornas omvårdnadsplanering.

Resultatet visar vidare på att sjuksköterskorna anser att humorn har en positiv påverkan genom att lätta upp stämningen på vårdavdelningen mellan sjuksköterskorna. Ett bättre arbetsklimat på vårdavdelningen anses göra arbetet med patienterna lättare att utföra. Detta styrks av Petzäll och Olsson (2007) som menar att humor bidrar till ett bättre arbetsklimat och en bättre relation. Travelbee (1972) menar att sjuksköterskorna alltid ska medverka till att åstadkomma förändringar och att finna nya möjligheter. Detta styrks även av Greenberg (2003) som menar att användandet av humor ger sjuksköterskorna en positiv känsla som de sedan kan handla professionellt utifrån och som i sin tur leder till att relationen mellan patienterna och sjuksköterskorna påverkas positivt.

SLUTSATS

Studien har lett fram till fördjupade kunskaper och förståelser, där kunskaper om humorns påverkan är av betydelse för det fortsatta omvårdnadsarbetet med patienterna. Det visade sig från resultatet att humorn många gånger underlättar omvårdnadsarbetet och för patienterna blev de olika omvårdnadssituationerna en möjlighet att få förmedla sina känslor som tidigare varit svåra att uttrycka. Det visade sig även ur resultatet att sjuksköterskorna framförallt bör vara extra uppmärksamma på sitt beteende med patienterna för att undvika onödiga missförstånd, där konsekvensen av missförståndet kan leda till att relationen mellan patient och sjuksköterska försämras. Den slutsats som dras är att humorn har mer kraft än vad vi kanske är medvetna om och att det kan vara kreativa strategier både för ren omvårdnad, hur vi kommunicerar och hur vi reder svåra situationer och vår arbetsmiljö.

Tidigare forskningen visar på att humorn har en positiv påverkan på både sjuksköterskor och patienter/vårdtagare, det är därför viktigt att belysa hur humor kan påverka sjuksköterskan och patienten/vårdtagaren för att kunna öka medvetandet hos sjuksköterskor så de använder sig av humorn mer i omvårdnaden av patienten. Förslag till vidare forskning är att undersöka mer på humorns effekter och hur och i så fall när sjuksköterskorna kan använda humorn i sitt omvårdnadsarbete. Nuvarande forskning tar upp delar som berör humorn men inga specifika fysiska effekter beskrivs. Ytterligare förslag på forskning är att studera hur humorn påverkar kroppen både fysiskt och psykiskt.

REFERENSER

- Chinery, W. (2007). Alleviating stress with humour: a literature review. *Journal of Perioperative Practice*, 17(4), 172-182.
- Eide, H., & Eide, T. (1997). *Omvårdnadsorienterad kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.
- Forsberg, C., & Wengström, Y. (2008). *Att göra systematiska litteraturstudier. Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Friberg, F. (2006). *Dags för uppsats – vägledning för litteraturbaserade examensarbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Graneheim, U.H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today* 24, 105- 112
- Greenberg, M. (2003). Therapeutic play: developing humor in the nurse – patient relationship. *Journal of the New York State Nurses Association*, 34(1), 25-31.
- Harries, G. (1995). Use of humour in patient care. *British Journal of Nursing*, 4(17), 984-986.
- Isola, A., & Åstedt-Kurki, P. (1997). Humour as experienced by patients and nurses in aged nursing in Finland. *International Journal of Nursing Practice*, 3(1), 29-33.
- Kinsman-Dean, R.A., & Gregory, D. (2004). *Humor and laughter in palliative care: An ethnographic investigation*. *Palliative and Supportive Care*, 2(2), 139-148.
- Kinsman- Dean, R.A., & Gregory, D. (2005). *More than trivial: Strategies for using Humor in Palliative Care*. *Cancer Nursing*, 28(4), 292-300.
- Kinsman-Dean, R.A., & Major, J.E. (2008). From critical care to comfort care: the sustaining value of humour. *Journal of Clinical Nursing*, 17(8), 1088-1095.
- Krippendorff, K. (1980). *Content analysis: An introduction to its methodology*. Beverly Hills: Sage.
- Mallett, J., & A'Hern, R. (1996). Comperative distribution and use of humour within nurse-patient communication. *International Journal of Nursing Studies*, 33(5), 530-550.
- Mallett, J. (1993). Use of humour and laughter in patient care. *Journal of Advanced Nursing*, 2(3), 172-175.
- McCreaddie, M., & Wiggins, S. (2008). The purpose and function of humour in health, health care and nursing: a narrative review. *Journal of Advanced Nursing*, 61(6), 584-595.
- McCreaddie, M., & Wiggins, S. (2009). Reconciling the good patient persona with problematic and non-problematic humour: A grounded theory. *International Journal of Nursing Studies*, 46(8), 1079-1091.
- Olsson, H., Backe, H., & Sörensen, S. (2003). *Humorlogi*. Stockholm: Liber.

- Olsson, H., Backe, H., Sörensen, S., & Koch, M. (2001). Humour: A matter of culture – Qualitative study of non-Nordic nurse in Sweden. *Vård i Norden*, 21(59), 49-53.
- Olsson, H., Backe, H., Sörensen, S., & Koch, M. (2002). The essence of humour and its effects and functions: a qualitative study. *Journal of Nursing Management*, 10(1), 21-26.
- Petzäll, K., & Olsson, H. (2007). Subjective well-being in old age: A Swedish interventional study. *Vård i Norden*, 86(27), 9-13.
- Polit, D., & Beck, C.T. (2008). *Nursing research, generating and assessing evidence for Nursing Practice*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Summers, A. (1990). Professional nurses' attitudes towards humour. *Journal of Advanced Nursing*, 15, 196-200.
- Tantano-Beck, C. (1997). Humor in nursing practice: a phenomenological study. *International Journal of Nursing Studies*, 34(5), 346-352.
- Travelbee, J. (1972). *Interpersonal aspects of nursing*. Philadelphia, United States of America: Davis Company.
- Travelbee, J. (2002). *Mellemmenneskelige aspekter i sygepleje*. Danmark: Förlaget.
- Uneståhl, L.E. (1989). *Skratta dig friskare*. Örebro: Veje förlag.
- Willman, A., Stoltz, P., & Bachsevani, C. (2011). *Evidensbaserad omvårdnad- En bro mellan forskning och klinisk verksamhet*. Lund: Studentlitteratur.
- Åstedt-Kurki, P., & Isola, A. (2001). Humour between nurse and patient, and among staff: analysis of nurses' diaries. *Journal of Advanced Nursing*, 35(3), 452-458.
- Åstedt-Kurki, P., Isola, A., Tammentie, T., & Kervinen, U. (2001). Importance of humour to client-nurse relationships and clients' well-being. *International Journal of Nursing Practice*, 7(2), 119-125.
- Åstedt-Kurki, P., & Liukkonen, A. (1994). Humour in nursing care. *Journal of Advanced Nursing*, 20(1), 183-188.

BILAGEFÖRTECKNING

Bilaga 1 Artikelsökningen

Bilaga 2 Kvalitetsbedömningsprotokollet, kvalitativ metod

Bilaga 3 Artikelöversikt

Bilaga 1 Artikelsökning 1(2)

Sökdatabas: CINAHL

Sökdatum	Sökord	Antal träffar	Granskade artiklar	Valda artiklar
11.08.25	Communication AND Laugh	10	0	0
11.08.25	Patient AND Humour	63	5	2
11.08.25	Humour AND Communication	37	1	0
11.08.25	Laugh AND Patient	23	7	0
11.08.25	Relationship AND Humour	26	5	2
11.08.25	Nurse-patient AND relation AND humour	6	0	0

Bilaga 1 Artikelsökning 2(2)

Sökdatas: MEDLINE

Sökdatum	Sökord	Antal träffar	Granskade artiklar	Valda artiklar
11.08.25	Humour AND Nurse	41	6	3
11.08.25	Humour AND Communications	53	5	0
11.08.25	Laugh AND Patient	35	5	0
11.08.25	Patient AND Humour	158	8	2
11.08.25	Relationship AND Humour	121	7	0

Bilaga 2 Kvalitetsbedömningsprotokoll, kvalitativ metod

För kvalitetsbedömning med kvalitativ metod. Kvalitetsprotokoll Willman, Stoltz, Bahtsevani (2011).

Beskrivning av studien

Tydlig avgränsning/problemformulering? Ja Nej Vet ej

Patientkaraktäristiska

Antal .....

Ålder .....

Man/Kvinna .....

Är kontexten presenterad? Ja Nej Vet ej

Etiskt resonemang Ja Nej Vet ej

Urval

- Relevant Ja Nej Vet ej

- Strategiskt Ja Nej Vet ej

Metod för

- Urvalsförfarande tydligt beskrivet Ja Nej Vet ej

- Datainsamling tydligt beskriven Ja Nej Vet ej

- Analys tydligt beskriven Ja Nej Vet ej

Giltighet

- Är resultatet logiskt begripligt Ja Nej Vet ej

- Råder datamåttnad Ja Nej Vet ej

Kommunicerbarhet

- Redovisas resultatet klart och tydligt Ja Nej Vet ej

- Redovisas resultatet i förhållande till

en teoretisk referensram? Ja Nej Vet ej

Huvudfynd

Vilket/-n fenomen/upplevelse/mening
beskrivs? Är beskrivning/analys adekvat?

.....
.....
.....

Sammanfattande bedömning av kvalitet

Bra Medel Dålig

Kommentar .....

.....
.....

Bilaga 3 Artikelöversikt 1(3)

Författare	Titel	Tidskrift	Forskningsfråga/syfte	Metod	Resultat	Bedömning
Isola, A., & Åstedt-Kurki, P. (1997). Finland.	Humour as experienced by patients and nurses in aged nursing in Finland.	International Journal of Nursing Practice	Syftet med studien är dels att undersöka humorns roll i äldrevården på boende och att undersöka betydelsen av humor i omvårdnaden.	Innehållsanalys. Kvalitativ ansats. Datainsamling bestod av intervjuer med öppna frågor till både patienter och sjuksköterskor. n=63 Patienter; 65-95 år. (♂=6, ♀=25). Sjuksköterskor; 22-57 år. (♂=0, ♀=32).	Humor är ett komplex fenomen och gör det lättare för äldre patienter att uppleva en mänsklig och positiv relation till sjuksköterskan.	Grad 1
Kinsman-Dean, R.A., & Gregory, D. (2004). Kanada.	Humour and laughter in palliative care: An ethnographic investigation.	Palliative and Supportive Care	Syftet med studien är att undersöka och observera humor och skratt i palliativ vård.	Patientobservationer, etnografisk metod. Intervjuer med sjuk-sköteskor och patienter. Kvalitativ ansats. n=45 (15 vårdpersonal och 30 patienter).	Den mänskliga kontakten var viktig för att knyta an till nya relationer.	Grad 1
Kinsman-Dean, R.A., & Major, J.E. (2008). Kanada.	From critical to comfort care: the sustaining value of humour.	Journal of Clinical Nursing	Syftet med studien är att göra två studier för att sedan jämföra dessa med varandra för att undersöka humorns betydelse i arbetsgruppen och i omvårdnaden.	Studien gjordes som en klinisk etnografisk metod. Datainsamling gjordes med intervjuer med vårdpersonal. Kvalitativ ansats n=15 (vårdpersonal).	Resultatet visade på att humor ger avslappning både hos patienter och sjuksköterskor.	Grad 1

Bilaga 3 Artikelöversikt 2(3)

Författare	Titel	Tidskrift	Forskningsfråga/Syfte	Metod	Resultat	Bedömning
Mallett, J., & A'Hern, R. (1996). Storbritannien.	Comparative distribution and use of humour within nurse-patient communication.	International Journal of Nursing.	Syftet med denna del av studien är att beskriva frekvens, distribution och användning av humoristiska fall som inträffar inom hemodialysomgångar.	Etnografisk metod och samtalsanalys med patienter. Kvalitativ ansats. n=5 Patienter 22-66 år.	Humor kännetecknas vanligen av små yttrande, gester och/eller mängder av skratt.	Grad 1
McCreddie, M., & Wiggins, S. (2009). Storbritannien.	Reconciling the good patient persona with problematic and non-problematic humour: A grounded theory.	International Journal of Nursing Studies.	Syftet med studien är att undersöka hur interaktionen mellan patienten och sjuksköterskan fungerar med hjälp av humorn.	Innehållsanalys. Intervjuer med sjuksköterskor och patienter. Kvalitativ ansats. n=32 (sjuksköterskor=12 patienter=20).	Resultatet visar att patienten använder humorn i sin relation till sjuksköterskan.	Grad 1
Olsson, H., Backe, H., Sörensen, S., & Koch, M. (2001). Sverige.	Humour: A matter of culture - Qualitative study of non-Nordic nurses in Sweden.	Vård i Norden.	Syftet med studien är att få en uppfattning om användandet av humor i omvårdnadssituationer.	Innehållsanalys. Datainsamling bestod av att sjuksköterskorna fick svara på frågor. Kvalitativ ansats. n=20 25-45 år. (♂=4, ♀=16).	Resultatet visar på att respekt mot andra måste finnas och att humor ska användas med omtanke.	Grad 1

Bilaga 3 Artikelöversikt 3(3)

Författare	Titel	Tidskrift	Forskningsfråga/Syfte	Metod	Resultat	Bedömning
Tantano-Beck, C. (1997). USA.	Humor in nursing practice: a phenomenological study.	International Journal of Nursing Studies.	Syftet med studien är att undersöka vilken betydelse humorn har för sjuksköterskor i omvårdnadsarbetet.	Fenomenologisk med induktiv och deskriptiv metod. Analysen bestod av nedskrivna upplevelser av humor ur sjuksköterskornas perspektiv. Kvalitativ ansats. n=21 (♀=19, ♂=2).	Att använda humor visade sig vara ett effektivt verktyg för att lätta upp stämningen i omvårdnadsarbetet.	Grad 1
Åstedt-Kurki, P., & Isola, A. (2001). Finland.	Humour between nurse and patient, and among staff: analysis of nurses' diaries.	Journal of Advanced Nursing.	Syftet med studien är att undersöka hur humorn används och upplevs av sjuksköterskor.	Innehållsanalys där sjuksköterskor fört dagboksanteckningar. Kvalitativ ansats. n=16 Sjuksköterskor; 27-54 år. (♀=16, ♂=0).	Resultatet visar på att varje sjuksköterska har olika förhållningssätt vad gäller humor.	Grad 1
Åstedt-Kurki, P., Isola, A., Tammentie, T., & Kervinen, U. (2001). Finland.	Importance of humour to client-nurse relationships and client's well-being.	International Journal of Nursing Practice.	Syftet med studien är att förklara patienters upplevelser av humor samt omvårdnad av äldre.	Innehållsanalys med intervjuer och brev med patienter. Kvalitativ ansats. n=13 19-76 år.	Humor hjälper patienter att hantera svåra situationer genom vila och därigenom får ett nytt perspektiv på sin livssituation.	Grad 1

www.bth.se
BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA
Postadress: 371 79 Karlskrona Telefon: 0455 - 38 50 00